# Advent 2. vasárnapja

## Zsid 10,32–39

## A várakozás bátorsága

*Az ünnep jellege*

Advent vasárnapjai nem egyszerűen a karácsonyra való készülődés üzenetét vagy a választott nép történelmi várakozásának felidézését jelentik. A különböző felekezeti és egyéb kegyességbeli tradícióktól Bod Péter magyarigeni lelkipásztor 1757-ben kiadott egyházi kalendáriumából ismert, az Úr négy adventusáról szóló gondolataiig nagyon sok forrása van annak, hogy az egyes vasárnapokon milyen nézőpont kap prioritást az ünnep megértéséhez, átéléséhez. Jó támpontot nyújt a vasárnap karakterének megtalálásához az óegyházi evangélium, amely egyértelműen Jézus második eljöveteléről, az ember és az egész teremtett világ megváltását beteljesíteni érkező Emberfiáról szól. Advent második vasárnapja arról a történelmi léptékű adventi várakozásról szól, amelynek

Creative Commons BY-NC-ND 4.0

végső célja az Isten által újjáteremtett világba való megérkezés. Életünk minden pillanatában személyesen érintettek vagyunk ebben a készülődésben.

## *Exegézis*

Textusunk a Krisztus-követő életnek a nehézségeken, üldöztetéseken át a teljes megváltásig vezető ívét Krisztus egyszeri, tökéletes főpapi áldozatának összefüggésébe helyezi. A levél egyik teológiai alappillére, miszerint az áldozat nem egyszerűen kultusz, hanem Istennek az emberszeretet demonstrálására és tökéletes megvalósítására irányuló önkifejezése, eszkatológiai távlatba kerül. Az emberek megújulása nem az újra ismétlődő liturgiában, hanem az egyetemes újjáteremtésben válik majd teljes valósággá. Ennek összefüggésében hangsúlyos a 34. vers kifejezése, hiszen a κρείττονα ὕπαρξιν kifejezés nem egyszerűen értékesebb vagyont, hanem magát a kiválóbb, jobb létezést jelenti, amely az utána következő καὶ μένουσαν kifejezéssel bonyolult nyelvtani szerkezetet alkot, de amelyet feloldhatunk az „és életben maradtok" fordítással, kitárva a pillanatnyi szenvedések jelenét az örök perspektíva felé.

A következő versekben további, az igehirdetésünk csomópontjai szempontjából kiemelt fontosságú exegetikai momentumokat találunk. Így érdemes elmélyednünk a 35. vers παρρησία (bizalom) szavának jelentésárnyalataiban, amelyekben igencsak hangsúlyos a bátorság, hogy aztán összekapcsolódva a 39. vers konklúzióként megfogalmazott üzenetével, a ὑποστολῆς (meghátrálók) szóban ismét az előbbi „bátorság" jelentéstartalom adja a belső nyelvi és teológiai összefüggést.

Az advent mint az időnk sajátosságaival is játszó ünnepkör (a múlt mint a történeti Jézus érkezése, jelenünk mint a közelebbi és távolabbi jövőre való készülődés ideje) megengedi, hogy textusunkból kiemelve rámutassunk a várakozás ideje és a késlekedés kifejezéseire a 37. versben. A μικρὸν ὅσον ὅσον kifejezés tükörfordítása (és így a Septuaginta szövegének betű szerinti felhasználása) a Zsidókhoz írt levél olvasói számára jól ismert, az isteni üdvkor eljövetelére vonatkozó ézsaiási próféciában (Ézs 26,20) található כִּמְעַט־רֶגַע (egy pillanat) szónak. A késésre vonatkozó χρονίζω ige tartalmában a késés mint a jelenlegi, éppen folyó idő túlhúzása, halogatása jelenik meg.

## *Teológiai összefüggések*

Miközben az adventi vasárnapok során egymás után tárjuk fel az időszak jelentésének rétegeit, nem veszíthetjük szem elől, hogy advent Isten gesztusa: ő jön felénk, ő érkezik hozzánk. Nem várakozásunk és készülődésünk tölti meg tartalommal az ünnepet, hanem ez a tevékenységünk a mérhetetlen gazdagsággal hozzánk érkező Isten számára igyekszik előkészíteni életünket, hogy minél többet befogadhassunk belőle. Azért teríthetjük felsőruhánkat a földre, és azért vagdoshatunk pálmaágakat, mert ő érkezik – ahogyan advent és az egyházi év nyitányaként a virágvasárnapi bevonulás evangéliuma hirdeti. A második vasárnap fókusza, a második eljövetelre, a személyes és globális megváltásra való készülődésünk is azért lehetséges, mert Istentől kaptunk a mulandó távlatokon túli örök perspektívát. Ez a vasárnap így figyelmeztet, egyszersmind így készít fel emberlétünk áldott kettősségére: létünk a mulandóság törvénye alatt, a múló időben, de a végtelen teljesség felé tart.

## *Vázlat az igehirdetéshez*

### Kontextus

A vasárnap igéjének tágabb, a levél 10. fejezetében meglévő egysége Krisztus áldozatának, az Isten ebben megnyilvánuló szeretete állandóságának, örökérvényűségének és a keresztény egyház küzdelmes földi létének feszültségét hordozza. A helyzet a levél megírásának ideje óta mit sem változott: Isten népének ugyanúgy el kell hordoznia az adott

korból, az adott élethelyzetből fakadó tehertételeit. Töredékességünk, bűnösségünk személyes sebei éppúgy jelen vannak, mint a történelmi, társadalmi meghatározottságból fakadó konfliktusok, egzisztenciális problémák. Keressük tehát azt, hogy életünk miként lehet értelmes, céllal bíró, a teljességet kereső és megtaláló út testi-lelki energiáinkat felőrlő, hiábavaló küzdelem helyett.

Helyesnek tartom a vasárnap igéjét a zárójelbe tett igeverstől, a 32. verstől felolvasni. Az itt kezdődő szakasz ugyanis olyan korabeli helyzetet mutat meg, amely nem feltételez semmiféle védettséget a gyülekezet tekintetében. Ez a felvezetés összekapcsol bennünket a levél megírásának korával, hiszen mi magunk is ugyanígy, a környezetünknek való kitettséggel éljük életünket, éljük meg hitünket. Ez *az advent kontextusa.* Természetesen igyekszünk az ünnepi időszakot külsőségekkel és a gyülekezeti közösségekben intenzívebb spirituális tartalommal, élményekkel gazdagítani, kicsit kiemelni a hétköznapok monotóniájából vagy szorongásaiból, és ez így rendjén is van. Ugyanakkor ezzel kifejezésre juttatjuk azt is, hogy amiben élünk, az nem feltétlenül jó. Megújításra, megtisztulásra, lelassulásra, ünnepre vár, mert lejárt és lejáratott, piszkos, frusztrált és rossz értelemben hétköznapi. A bennünket körülvevő világ üldöztetésében, ahol kergetnek el nem végzett feladataink, be nem teljesült álmaink, embertársaink antipátiája és még ki tudja, mi minden, tudnunk, élnünk kell, hogy Isten egy jobb létben való életben maradásra hívott el bennünket.

### Gyümölcs

Az adventi várakozáshoz ez a kettősség adja az energiát: a nehézségek között van, aki közelít felém, van, aki keres engem azzal, hogy megoldást kínáljon. Ezért készítek utat, ezért nyitok ajtót, ezért fogadom be az otthonomba, az életembe. És hogy mindezt megtegyem, hogy ne veszítsem el a reménységemet, az erőmet, a hitemet, hanem ezeket megtartva készülődjek: *ez advent gyümölcse.* Rendkívüli csodája, végtelenül gyengéd, szeretetteljes érintése ez az Istennek. Még nincs itt, még nem láthatom és érezhetem közelségét, megmarad emberi kicsinységemet és végességemet megkímélve a lélek rezdülései között, de már formálja szívemet. Képessé tesz elköteleződni az ő útjára, képessé tesz bátran bízni segítségében, jelenlétében életem, munkám, emberi kapcsolataim, hitem minden kihívásában, képessé tesz arra a fajta bátorságra, amely legnagyobb, legerősebb támaszának képes tartani a hitet.

### Távlat

Azért tudunk adventet ünnepelni, azért van értelme jelenünkbe is várni Isten szeretetét, és azért látjuk jövőnket is az ő kezében, mert a beteljesedett ígéretre nézve vagyunk képesek átélni a nem hiábavaló várakozás élményét. Az Ige testté lett: *advent távlata* ebben a múltban gyökerezik. Az idő csekélysége, amelyre várnunk kell, nem abban áll, hogy mértékkel mérve kicsi értéket látunk. Az eltelő időnek nincs már jelentősége: Isten megérkezett, itt volt közöttünk, hogy előrevetítse a holnapot. Az addig élő generációk számára pedig minden korban friss és jelenvaló a bizonyos várakozás realitása: nem késik. Nem húzza az időt, nem szalasztja el a kínálkozó lehetőséget, nem halogatja a döntést. Jókor, jó helyen megtalálja elveszett gyermekét, és elhozza végső győzelmét bűn és halál felett.

Így születik meg az igazi, életet megélő, Istenhez vezető létbátorság abban, ahogyan azt elénk tárja a reformátori alapgondolat, a Római levélben és textusunkban is idézett, vezércsillagként felragyogó ige Habakuk próféta könyvéből: *„Az én igaz emberem pedig hitből fog élni."*

## *Javaslatok az istentisztelethez*

Az istentisztelet oltár előtti felolvasáshoz kijelölt igéje az ünnep óegyházi evangéliuma, amely adventi várakozásunkat korszakos távlatba emeli, hiszen a második eljövetel mint történelmi pillanat a mulandó világ időhöz kötött valóságának végpontját úgy jelöli ki, hogy azzal a teremtettség

ismét visszatér az időtlen teljességbe. Ez a kozmikus szempont minden kor minden embere számára maivá, aktuálissá teszi textusunk üzenetét is.

Adventi énekeink közül ezen a vasárnapon számomra személyesen sokat jelent a 146-os számú énekünk éneklése, de adventi énekkincsünk, *Liturgikus könyv*ünk gazdag imádságos anyaga bőséges forrást nyújt istentiszteletünk liturgiájának széppé, átélhetővé tételéhez.

*Kiegészítő anyag*

A textussal való foglalkozás és az exegézis eredményeinek kirajzolódása folyamán egyre határozottabban fogalmazódott meg bennem a perikópa szóhasználatának, irányultságának és Paul Tillich egyik legjelentősebb művében, a *The Courage to Be* című könyvében megfogalmazottak párhuzama. Nem véletlenül került a címbe is a bátorság szó, nem véletlenül használom az igehirdetési vázlat utolsó összefoglaló bekezdésében a „létbátorság" szót, hiszen nagyon jelentősnek tartom azoknak a szavaknak a használatát a zsidó levél szerzője részéről, amely szavak tartalma nem egyszerűen merészséget vagy a rossz tagadását, a tudomásul nem vételt jelentik, hanem azt a hozzáállást, amely Tillich gondolata szerint attól bátor, hogy az ember vállalja a szorongást, a rosszal való szembenézést azzal, hogy a kegyelem által mégis elfogadottnak érzi magát. A tillichi gondolat szerint a halál és a végesség, a bűn és az elítéltség, az értelmetlenség és az üresség szorongása – melyeket ő korjelenségként mutat be – egy emberi életút idejében is előfordulhatnak. Várakozásunk, készülődésünk idejét mindezek végigkísérik, de Isten hozzánk érkezése megadja annak alapját, hogy ez a várakozással és készülődéssel töltött idő ne félelemmel és reménytelenséggel teljen, hanem mindenen túl célt és értelmet találjon Istentől ajándékul kapott életének. (Paul Tillich műve magyarul *Létbátorság* címmel Szabó István fordításában a Teológiai Irodalmi Egyesület gondozásában, a Teológiai gondolkodók sorozat 2. köteteként 2000-ben jelent meg.)

■ ÖRDÖG ENDRE